

А.М. Одарченко, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

К.В. Сподар, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У більшості країн світу практичне втілення отримують ідеї безперервної освіти, які визначають створення належних умов для задоволення пізнавальних, професійних, загальноосвітніх, культурних потреб людини протягом усього життя. Важливу роль у розвитку безперервної освіти відіграють сучасна інформаційна техніка, комп'ютеризація навчання, телекомунікації, відеотехніка, що застосовується як у традиційних, так і в заочних ВНЗ нового типу.

Проте проблема доступності освітніх послуг у сучасних умовах є особливо актуальною. Крім цього, існує й проблема постійного поповнення знань безпосередньо в процесі навчання і протягом всього життя. Наука розвивається настільки динамічно, що за час навчання сучасного студента кількість знань у світі практично подвоюється, а навчальні програми, хоча й оновлюються кожні два-три роки, однаково приречені на відставання. Тому перед сучасним фахівцем стоять нові завдання, основними з яких є:

- гнучко орієнтуватися в мінливих життєвих ситуаціях, самостійно здобуваючи необхідні знання та використовуючи їх на практиці;

- самостійно критично мислити, уміти бачити в реальній діяльності проблеми й шукати шляхи їх раціонального рішення, використовуючи сучасні інформаційні технології;

- грамотно працювати з інформацією;

- бути комунікабельним, контактним у різноманітних соціальних групах уміти працювати в колективі;

- самостійно працювати над розвитком своєї моральності, інтелекту, культурного рівня.

Забезпечити виконання цих вимог тільки за допомогою стаціонарної форми навчання не в змозі навіть економіки найрозвиненіших країн. Враховуючи, що число студентів у країнах світу постійно збільшується, а частка дорослого населення в цій категорії – зростає, багато університетів висловили припущення, що вже через 10 років бажаючих вчитися буде більше, чим місць у ВНЗ. Ось чому таке велике значення приділяється розвитку технологій і

методів при допомозі яких ВНЗ зможуть запропонувати доступ до вищої освіти якомога більшій кількості «нетрадиційних» студентів. Виходом із ситуації, що склалася, є інформаційні й телекомунікаційні технології, результатом яких є дистанційна освіта (ДО).

Сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації іноді ефективніше, ніж традиційні засоби навчання. Експериментально підтверджено, що якість і структура навчальних курсів, так само як і якість викладання при дистанційному навчанні, часто набагато краща, ніж при традиційних формах навчання.

Нові електронні технології, такі як інтерактивні диски, електронні дошки оголошень, мультимедійний гіпертекст, доступні через глобальну мережу Інтернет, не тільки можуть забезпечити активне залучення студента в навчальний процес, а й дозволяють керувати цим процесом на відміну від більшості традиційних навчальних середовищ. Інтеграція звуку, рухомого зображення і тексту створює нове, надзвичайно багате за своїми можливостями навчальне середовище, з розвитком якого збільшиться і ступінь залучення студента в процес навчання. Інтерактивні можливості програм і систем доставки інформації, що використовуються в системі дистанційного навчання, дозволяють налагодити і навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку, які не можливі в більшості традиційних систем навчання.

Вищі навчальні заклади України на даному етапі освітньої діяльності намагаються робити перші кроки на шляху до дистанційної освіти. Найкраще це вдається ВНЗ таких великих міст, як Київ, Харків, Донецьк, Одеса, Львів тощо. Стає зрозумілим стан впровадження системи дистанційного навчання в організацію навчального процесу у вищій школі. В ході проведених досліджень інтернет-сайтів ВНЗ України, згідно з якими менше третини від кількості сайтів надають інформацію про дистанційне навчання. Звертається також увага на мову, якою пропонується зазначена інформація. Переважна більшість сайтів використовує українську чи російську, і лише невелика частина – українську, російську та англійську. Це свідчить про те, що на даному етапі вітчизняні ВНЗ орієнтуються тільки на студентів нашої країни та країн ближнього зарубіжжя.

Однак, незважаючи на велику кількість досліджень сучасна дистанційна освіта в Україні нагадує традиційні форми заочного навчання, не розкриваючи всіх можливостей використання принципово нових форм і методів навчання.